

EFTERSKOLEFORENINGEN

KVALITATIV UNDERSØGELSE AF FORÆLDRES
OPLEVEDE VÆRDI OG EFFEKT AF DERES
BARN EFTERSKOLEOPHOLD

JUNI 2017

DEL 1 // BAGGRUND OG FORMÅL S. 4

DEL 2 // HOVEDKONKLUSIONER S. 7

**DEL 3 // FORÆLDRENE KENDSKAB
OG HOLDNING TIL ET
EFTERSKOLEOPHOLD S. 12**

**DEL 4 // OVERVEJSELSE OMKRING
EFTERSKOLEOPHOLD S. 18**

**DEL 5 // OPLEVELSEN AF SELVE
OPHOLDET S. 24**

**DEL 6 // FORÆLDRENE OPLEVEDE
EFFEKT OG VÆRDI AF
EFTERSKOLEOPHOLD S. 28**

DEL 7 // METODE S. 39

DEL 8 // BILAG S. 42

I. BAGGRUND OG FORMÅL

BAGGRUND OG FORMÅL MED UNDERSØGELSEN

MEGAFON har på vegne af Efterskoleforeningen gennemført en kvalitativ undersøgelse af forældres oplevede værdi og effekt af deres barns efterskoleophold. Formålet med undersøgelsen har været at afdække, illustrere og beskrive de styrker og fordele, som et efterskoleophold opleves at give den enkelte, men som ikke nødvendigvis kan påvises statistisk.

Efterskoleforeningen har især ønsket belyst, hvad der helt konkret har gjort en forskel for den enkelte i løbet af opholdet i forhold til uddannelsesparathed. Jf. s. 6 operationalisering af uddannelsesparathed.

Gennem den videre læsning er det vigtigt at holde sig for øje, at den kvalitative metode afdækker oplevelser, synspunkter og årsagssammenhænge, og at resultaterne ikke sigter mod at være kvantitativt repræsentative.

Rapporten er bygget op i 4 afsnit. **1 afsnit** belyser forældrenes kendskab og holdning til et efterskoleophold. **2 afsnit** omhandler forældrenes overvejelser omkring efterskoleopholdet og valg af efterskole. **3 afsnit** afdækker forældrenes oplevelse af selve opholdet. **4 afsnit** går i dybden med forælderens oplevede værdi og effekt af et efterskoleophold – opdelt på personlig, social og faglig udvikling.

UNDERSØGELSENS SET-UP

Der er gennemført 12 face2face dybdeinterviews af 1 times varighed med forældre til elever, der har gået i 10. klasse på efterskole i skoleåret 2015/2016 eller 2016/2017. Enkelte af eleverne har både gået i 9. og 10. klasse på efterskole.

Interviewene er gennemført i perioden fra den 23/5 til den 15/6 2017.

Der er valgt respondenter til undersøgelsen ud fra en kategorisering af efterskoler på region og størrelse samt skolernes værdigrundlag, pædagogik og økonomiske profil, for at sikre en så stor spredning som muligt. Herudover er respondenterne valgt ud fra en spredning på uddannelsesniveau, indkomstniveau og antal børn der har gået på efterskole.

Flere af de medvirkende forældre har haft mere end 1 barn på efterskole, men der er i interviewet taget udgangspunkt i det barn, der har gået på efterskole i dette eller sidste skoleår. Forældrenes beretninger om deres øvrige børns ophold er imidlertid medtaget i det omfang, det har været relevant.

Fælles for de medvirkende forældre er, at alles børn har gennemført hele skoleåret på efterskolen.

Efterskoleforeningen har i samarbejde med udvalgte efterskoler stået for rekrutteringen. Interviewene er gennemført som face2face interviews i respondenternes eget hjem.

OPERATIONALISERING AF UDDANNELSESPARATHED

Uddannelsesparathed definerer vi, i tråd med Undervisningsministeriets definition, som faglige-, personlige- og sociale forudsætninger*. Med udgangspunkt i Undervisningsministeriets vejledning til vurdering af uddannelsesparathed, har vi nedenfor kort skitseret, hvordan vi i undersøgelsen anvender og fortolker hver af de 3 parametre.

De **faglige forudsætninger** omhandler forældrenes vurdering af, om efterskoleopholdet har været med til at udvikle deres barn inden for områder som:

- Fagligt engagement - herunder hvordan eleven arbejder med fagene i skolen både de boglige fag, men også interessefag, som fx musik og idræt.
- Faglig udvikling – herunder karakterudvikling og oplevelse af udfordringsniveau i forbindelse med løsning af skolerelaterede opgaver inden for både de boglige fag og interessefag.
- Nysgerrighed til at søge efter mere faglig viden samt evne til faglig refleksion inden for både de boglige fag og interessefag.

De **personlige forudsætninger** omhandler forældrenes vurdering af, om efterskoleopholdet har været med til at udvikle deres barn inden for områder som: selvstændighed, motivation, ansvarlighed, mødestabilitet, valgparathed, selvindsigt, evne til at forholde sig reflekterende til omverdenen, og om eleven tør ytre sin mening i undervisningen.

De **sociale forudsætninger** omhandler forældrenes vurdering af, om efterskoleopholdet har været med til at udvikle deres barns sociale kompetencer inden for områder som: samarbejdsevne, respekt, tolerance og forståelse for andre- også selvom de er anderledes end én selv. Evne til at kunne begå sig og ikke mindst trives i et videre uddannelsesforløb. Forståelse for medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter som individ i et demokratisk samfund.

FAGLIGE
FORUDSÆTNINGER

PERSONLIGE
FORUDSÆTNINGER

SOCIALE
FORUDSÆTNINGER

* <http://www.uvm.dk/vejledning-og-stoettemuligheder/vejledning/ungdomsuddannelse/uddannelsesparathed/om-vurderingen>

2. HOVEDKONKLUSIONER

EFTERSKOLEN STYRKER BÅDE DE SOCIALE-, FAGLIGE- OG PERSONLIGE FORUDSÆTNINGER.

Undersøgelsen viser, at forældrene generelt har oplevelsen af, at deres barn står stærkere både fagligt, personligt og socialt efter efterskoleopholdet. Overordnet udtrykker forældrene, at det er kombinationen af den faglige, personlige og sociale udvikling, der er så unik ved efterskoleopholdet, og at denne udvikling er essentiel for deres barns fremtidige uddannelse og karriere.

- **Kendskab:** Undersøgelsen viser med stor tydelighed, at forældrenes eksisterende kendskab og relation til det at gå på efterskole har stor indflydelse på, om de sender deres barn på efterskole.
- **Privilegium:** Flere forældre med mindre kendskab til efterskolen fortæller, hvordan de tidligere havde et billede af, at efterskole primært var for børn med udfordringer enten fagligt eller socialt. Samtlige forældre er imidlertid efter deres barns ophold enige i, at efterskole er givende for alle uanset udgangspunktet, og at det er en privilegeret mulighed at kunne give sit barn denne oplevelse for livet.
- **Det eneste minus** er, at efterskoleopholdet er dyrt, for flere forældre er det en enorm udskrivning som må prioriteres skarpt, spares op- og tages lån til. For enkelte har økonomien ikke den store betydning, men de fleste beklager, at alle ikke har denne mulighed.
- **Unika:** Portrættet som undersøgelsen tegner er, at efterskoleopholdet giver en unik mulighed for fordybelse og udvikling både fagligt, men også i meget høj grad personligt og socialt. Efterskolen udfordrer, udvikler og støtter barnet på en unik måde, som hverken forældre eller folkeskole kan præsentere dem for.

PERSONLIG UDVIKLING

Efterskoleopholdet bliver beskrevet som en stor personlig udviklingsrejse. For flere er det fortællingen om, hvordan de sendte et usikkert barn af sted og fik en afbalanceret ung voksen hjem.

- **Generel modning:** Forældrene beretter om en udviklingsproces, hvor deres barn er blevet mere modnet, mere selvstændig, mere reflekteret, hviler mere i sig selv, og har fået flere redskaber til at håndtere tilværelsens mange facetter.
- **Selvindsigt:** Generelt oplever forældrene, at deres barn er blevet bedre til at undersøge, mærke efter, tage velovervejede beslutninger og stå ved sine værdier og holdninger. Flere forældre nævner eksempelvis, at deres barn nu siger til og fra og er mindre reaktiv i forhold til deres omverden. I stedet kræver de dialog og argumenter, når der bliver sat grænser og taget beslutninger.
- **Selvtillid:** Efterskoleopholdet har for en hel dels vedkommende være et selvtillidsboost. Flere forældre fortæller, hvordan deres barn har fundet sig selv, og nu hviler i egne styrker og svagheder. Dette har helt konkret betydet, at de nu fx tør række hånden op i undervisningstimerne og stille spørgsmål. Flere er ligeledes blevet i stand til stille sig op og holde foredrag, taler eller præsentationer, ligesom én netop er blevet tildelt hovedrollen i en teaterforestilling på gymnasiet. Noget som før efterskoleopholdet var fuldstændig utænkeligt.
- **Selvstændighed og ansvarlighed:** En del forældre påpeger desuden, at deres barn er blevet mere ansvarlig i forhold til sine omgivelser og de relationer, det indgår i. Herudover oplever flere en øget selvstændighed. Det kan være konkret i form af, at de nu selv vasker deres tøj, kan lave mad, selv kan finde en løsning på, hvordan de transporterer sig selv fra a til b, og selv formår at forvalte sine penge.

PERSONLIG
UDVIKLING

SOCIAL UDVIKLING

I forhold til den sociale udvikling oplever forældrene, at deres barn har fået langt flere redskaber til at håndtere sociale relationer. De har fået nye og tætte venskaber for livet, og er blevet bedre til at begå sig socialt, både i forhold til venskaber, samarbejds- og læringsprocesser, konflikter samt samvær i familien.

- **Tolerance og demokratisk forståelse:** En stor del af forældrene nævner, at deres barn er blevet mere tolerant over for folk, der er anderledes end dem selv – De har lært, at man godt kan have respekt for hinanden og samarbejde, selvom man er forskellige. De er også blevet mere nysgerrige på samfundet som helhed, enkelte har fundet et politisk ståsted – men mest af alt var de nu mere nysgerrige og parate til dialog.
- **Medansvar og samarbejde:** Fællesskabet, samt de mange nye typer fælles sociale ansvar og opgaver på efterskolen, øger børnenes samarbejdsevne og respekt for fælles opgaver. Flere forældre nævner, at deres barn har fået redskaber til at håndtere udfordrende situationer, som kan opstå i samarbejdssituationer, eks. konflikter i studiegrupper.
- **Sociale relationer:** Mange nævner desuden, at deres barn har fået nye tætte venskaber og et stort socialt netværk. Flere udtaler desuden, at deres barn som før var genert eller indelukket, nu er blevet meget modigere socialt og også tør snakke med eks. det modsatte køn.

SOCIAL UDVIKLING

FAGLIG UDVIKLING

Undersøgelsen viser, at den faglige udvikling, inden for især de boglige fag, ikke har helt samme opmærksomhed og synlighed for forældrene, som den personlige og sociale udvikling. Dette hænger dels sammen med, at forældrene ikke oplever deres barn i en faglig kontekst, på samme måde som de gør personligt og socialt. Herudover har det faglige for fleres vedkommende ikke været det primære fokus med opholdet. Forældrene er imidlertid ikke i tvivl om, at deres barn også fagligt har udviklet sig og står stærkere i deres videre uddannelsesforløb efter at have været på efterskole.

- **Faglig udvikling inden for interessefag:** Der, hvor den faglige udvikling er tydelig for forældrene, er inden for deres barns interessefelt. Her opleves efterskoleopholdet at have givet den enkelte et markant løft. For flere har det resulteret i en videreuddannelse med mulighed for at dyrke denne interesse, ligesom flere har fået øjnene op for nye talenter og karriereveje.
- **Fagligt engagement og refleksivitet:** Mange nævner, at deres barn er blevet dygtigere til at være refleksive, at de lytter mere, undersøger mere og er blevet mere engagerede, nysgerrige og initiativrige i forhold til både samfundet og deres faglige interesser. Flere forældre fortæller eksempelvis, hvordan de efter opholdet oplever at have helt nye diskussioner med deres barn, både samfundsmæssigt, filosofisk og fagligt.
- **Praktisk erfaring:** Opholdet har udfordret den unge i forhold til praktisk erfaring, såsom at assistere i undervisning, projektlede en opgave og være i udvalgt med ansvar for mange. Erfaringer som har gjort dem mere selvstændige og klædt dem på til at turde tage ansvar samt være motiverede til at løse flere forskellige typer af udfordringer.

Uddannelsesparathed: Forældrene er enige om, at deres barn generelt er blevet langt mere uddannelsesparat og klædt på til livet af efterskoleopholdet. De har lært sig selv bedre at kende, de er blevet bedre til at begå sig socialt, og de har fået en bred vifte af værktøjer, som de kan benytte i deres videre færd, både fagligt, personligt og socialt.

FAGLIG
UDVIKLING

3. FORÆLDRENE KENDSKAB OG HOLDNING TIL ET EFTERSKOLEPHOLD

Forældrenes kendskab og relation til efterskolen har stor indflydelse på, hvor motiverede de er for at sende deres barn på efterskole

FORÆLDRENE KENDSKAB HAR STOR BETYDNING FOR VALG AF EFTERSKOLE

Undersøgelsen viser med stor tydelighed, at forældrenes eksisterende kendskab og relation til det at gå på efterskole har stor indflydelse på, om de sender deres barn på efterskole.

- Fælles for størstedelen af respondenterne er, at begge eller den ene forælder har haft en positiv erfaring eller kendskab til det at gå på efterskole og herigennem har haft et ønske om, at deres barn skulle på efterskole.
- Forældrene kendskab kommer enten ved, at de selv har gået på efterskole, gerne ville have været på efterskole, har gået på højskole og forbinder det med efterskole, eller fordi de har venner og bekendte, som har gode erfaringer med at have børn på efterskole.
- De forældre, der ikke havde et særligt godt kendskab til efterskole, inden de sendte deres barn afsted medgiver, at det primært var ægtefællens kendskab, der gjorde, at de valgte at prioritere eller tillade, at deres barn skulle på efterskole.
- Størstedelen af forældrene angiver, at det var dem, der havde oplyst deres barn om muligheden for at tage på efterskole, men at valget var en fælles beslutning mellem forældrene og deres barn. For flere var det noget, der var blevet talt om flere år inden selve opholdet. Kun i enkelte tilfælde var det barnets helt egen idé og ønske om at komme på efterskole, som initierede opholdet. Dette har primært været unge, der har gået i en folkeskole, hvor der er kultur for at vælge efterskole.

“Jeg er gået fra at være stopklods i forhold til efterskoleopholdet, til at få en dyb anderkendelse af de mange kvaliteter, som det har givet min søn.”

Far, 50 år.

“Jeg ville gerne selv have været på efterskole. Fra min gymnasietid kan jeg huske at dem, som havde været afsted på efterskole, var langt foran socialt.”

Far, 53 år.

“Når vi ser, hvilken udvikling vores ældste datter har gennemgået og alle de nye redskaber, hun har fået i forhold til at begå sig socialt og til at trives i forhold til venner og familien – bliver vi nødt til også at give vores andre børn denne mulighed.”

Far, 49 år.

Størstedelen af forældrene er af den opfattelse, at et efterskoleophold er den bedste gave, man kan give sit barn.

”Jeg synes, det er de bedste penge, du overhovedet kan bruge på dine børn.”
Mor, 51 år.

”Jeg må ærligt indrømme, at jeg synes, det var mange penge for noget, jeg ikke kendte effekten af. Min datter var ikke kommet på efterskole, hvis ikke min kone havde presset på. Efter at have set, hvad efterskoleopholdet har givet min datter, så synes jeg, det er noget, alle børn burde blive tilbudt. Det er så givende.”
Far, 46 år.

FORÆLDRENE HAR OVERORDNET EN MEGET POSITIV HOLDNING TIL EFTERSKOLE

Alle respondenterne er overordnet meget positive over for efterskolen på baggrund af deres barns ophold. Generelt har ingen af forældrene noget negativt at sige om et efterskoleophold med undtagelse af, at det er dyrt. De enkelte anker, der er angivet, omhandler ikke efterskole som institution, men har i stedet gået på den enkelte efterskoles håndtering af en specifik episode.

- For langt størstedelen af respondenterne har efterskoleopholdet levet op til de forventninger, som forældrene havde til et efterskoleophold, ligesom flere angiver at være blevet positivt overrasket over de mange kvaliteter, som de oplever, at deres barn har opnået igennem sit efterskoleophold.
- Det nævnes af flere af de forældre med et mindre kendskab til efterskole, at de inden deres barns efterskoleophold var skeptiske over for idéen, da de enten anså det som et omkostningsfuldt ”spildår”, eller fordi de havde en idé om, at efterskole var lidt en hippie-kultur eller noget for børn med vanskeligheder. Alle medgiver imidlertid, at de i dag har et helt andet billede af, hvad en efterskole er og kan tilbyde. Alle forældre er ligeledes enige i, at et efterskoleophold er en god investering i deres barns uddannelse og liv generelt.

”Der har tidligere har været en tendens til at se efterskole som noget, man tilbød børn med vanskeligheder. Det er den historie, der stadig er for nogen, der ikke kender til det, men det er jo slet ikke sådan det er, tværtimod - det er overskudsgenerationer, der sender deres børn af sted. Det er folk, der kan se værdien i det løft, deres børn får der.”

Far, 53 år.

”Vi vil gerne have innovative mennesker, som har et drive, og i den forbindelse tror jeg, det er så sundt at have mødt nogle mennesker (red. lærerne på efterskolen), der virkelig brænder for det, de laver.”

Far, 53 år.

”Jeg sendte et barn af sted, og jeg har fået en voksen hjem.”

Mor, 44 år.

”Jeg mener, efterskole henvender sig til alle typer af unge. Der er så mange forskellige skoleprofiler, at der er noget for alle.”

Far, 46 år.

EFTERSKOLEN ER SELVFORVALTNING I TRYGGE RAMMER

Undersøgelsen viser, at forældrene efter deres barns efterskoleophold, forstår og anerkender det privilegie det er at kunne sende sit barn på efterskole. Oplevelsen er, at efterskolen ud over det faglige, i særligt grad udvikler børnene personligt og socialt.

”Det er en god ting at give sit barn mulighed for. Godt at give et ekstra år til at blive modnet og komme hjemmefra. Det er en mulighed for at få et afbræk fra det liv, man lever, en mulighed for at opleve nye ting i trygge rammer. Det er en sund modningsproces.”

Mor og far, 46 år.

- **Trygt læringsrum:** Forældrene oplever, at efterskoleopholdet er med til at sikre, at unge får prøvet sig selv af udenfor hjemmets rammer og normer, i et trygt læringsrum som samtidig udfordrer, inspirerer og favner de unge.
- **Dannelse, livduelighed og selvforvaltning:** Overordnet siger forældrene, at efterskole er dannelse, et sted hvor man får livsduelighed – lærer selvforvaltning, møder andre der er forskellige fra en selv og kommer fra andre miljøer, - det handler om fællesskab. Herudover er der bred enighed om, at efterskolen er med til at øge den enkeltes uddannelsesparathed ved at give mulighed for at udforske og dyrke eksisterende og nye interesser samt lære mere om, hvem man er som person, og hvad det er, man gerne vil med sit liv.
- **Efterskolen er for de fleste:** Forældrene mener generelt, at efterskolerne henvender sig til alle unge – det vigtigste er, at de selv har lyst. Man kan som forældre godt skubbe lidt til børnene, men de skal ikke presses. Der er nogen, som det muligvis ikke er det rigtige for.

FORÆLDRENES BESKRIVELSE AF HVAD DE FORBINDER
EFTERSKOLEN MED

”Da jeg var barn så man efterskolen som noget, der var for børn, som havde brug for hjælp. Nu er det et privilegium.”

Far, 58 år.

”Søde dygtige lærere som er meget engagerede. I forhold til folkeskolen, er lærergerningen nærmest en livstil for efterskolelærerne, og det er betryggende at have sit barn et sted, hvor man ved, at lærerne går så meget op i det, de laver”

Mor, 44 år.

”Det er modenhed, selvstændighed – et sted man kan lære mange ting om verden og sig selv. Og så er det virkelig tætte sociale relationer. Min søn havde en kæmpe gruppe af sociale forbindelser, men måske ikke så mange nære venner – det fik han på efterskolen.”

Mor, 47 år.

”Et efterskoleophold er alment dannende. Vores børn har gået i grundskole med et kristent grundlag, så efterskolen måtte også gerne have et Grundtvigiansk fokus. Det giver et fint værdigrundlag”.

Mor, 52 år.

”Godt, at man med et efterskoleophold kan give sit barn mulighed for at styrke sine særlige kompetencer eller interesser. Jeg ser det som et af de eneste steder, hvor unge kan få lov til at prøve sig selv af inden for et specifikt område.”

Mor, 52 år.

”Det er dannelse og personlig udvikling, så det batter. Vores datter er blevet mere reflekteret.

Interesserer sig for flere ting – filosofisk og samfundsrelateret. Jeg får nogle andre snakke med hende nu”.

Far, 53 år.

”Når jeg tænker efterskole, tænker jeg fællesskab. Fællesskabet er essentielt, at børnene lærer at være en del af et socialt fællesskab.”

Mor, 52 år.

Efterskole er et dyrt valg, men det er alle pengene værd

“Hvis noget negativt – så er det jo dyrt – ærgerligt at det kun er for et betalingsstærkt segment. Særligt da det har kvaliteterne til at flytte social arv. Andre kunne have mere brug for det end vores dreng.”

Far, 50 år.

”Prisen af opholdet, er den største udfordring. Det er urimeligt mange penge. Eks., da jeg som enlig fraskilt mor gerne ville have min pige på efterskole. Det havde jeg simpelthen ikke råd til. Dog var jeg heldig at modtage et efterlønsbeløb + tilskud, så der så alligevel var penge til at dække opholdet.”

Mor, 52 år.

”Prisen er høj. Vi sparede op til det i mange år. Det kræver god planlægning.”

Far, 43 år.

PRISEN ER ENESTE ULEMPE VED EFTERSKOLE

Mens forældrene generelt har svært ved at finde noget negativt ved selve efterskoleopholdet, så nævner næsten alle uhjulpen prisen, som eneste minus ved efterskole.

- Det påpeges som problematisk, at prisen betyder, at det i flere tilfælde kommer til at handle om, hvorvidt forældrene har råd eller lyst til at prioritere at spare op til et efterskoleophold frem for at handle om, hvorvidt den unge har lyst til at tage på efterskole.
- For en stor del af forældrene har det at skulle sende sit barn på efterskole betydet flere års økonomisk planlægning og opsparing. Flere har måttet tage enten lån i huset, eller har været nødt til at droppe ferier eller lignende for at skaffe penge til opholdet. Der er derfor enighed om, at det kræver en vilje og motivation fra forældrenes side for at et efterskoleophold kan blive en realitet.

”Det er ærgerligt, at det er så dyrt. Vi har prioriteret det og taget lån i huset, da vi ikke har de 5-6.000 ekstra månedligt, som det koster ellers.”

Far, 49 år.

- Der er imidlertid bred enighed om, at efterskoleopholdet er alle pengene værd. Flere udtaler, at det deres barn har fået ud af opholdet slet ikke kan gøres op i penge. Samtlige af forældrene er i dag glade for, at de har valgt at bruge penge på at sende deres barn på efterskole.
- Generelt er holdningen den, at alle børn burde have muligheden for at vælge efterskole.

4. OVERVEJELSER OMKRING EFTERSKOLEOPHOLD

Forældrene ønskede at give deres barn et modningsår med mulighed for at fokusere på at udvikle andre parametre end det fagfaglige

FORÆLDRENE ØNSKEDE AT GIVE DERES BARN EN OPLEVELSE FOR LIVET

Forældrene havde hver især områder, som de håbede deres barn ville udvikle på efterskolen. Men generelt var motivationen, at forældrene gerne vil give deres barn en oplevelse for livet samt et modningsår og muligheden for at fokusere på andre ting end kun de boglige fag.

- For de fleste forældre var efterskole ikke et behov, men et tilvalg for at styrke barnets personlige udvikling og give mulighed for tid til at udforske eksisterende og nye interesser samt få nye oplevelser og derigennem lære sine præferencer bedre at kende.
- Flere forældre påpeger, at de oplever, at folkeskolen bliver mere og mere testfokuseret, ligesom der er for meget fokus på de boglige fag, mens den øvrige kompetenceudvikling inden for de mere sociale og personlige færdigheder bliver glemt. Efterskolen er et sted, hvor det er muligt at udvikle de personlige og sociale færdigheder, som det påpeges er afgørende for det videre liv både privat, men i høj grad også karrieremæssigt.
- Flere ønskede, at deres barn skulle have nye udfordringer og oplevelser, som skulle foregå udenfor hjemmet, men fortsat i trygge rammer.
- Generelt havde forældrene meget fokus på barnets personlige og sociale kompetencer i forbindelse med valg af efterskoleophold. Det var forventningen til og oplevelsen af, at efterskoleopholdet etablerer et solidt dannelsesfundament for barnets fremtid.

"Som udgangspunkt til hele det her spørgsmål om efterskole er en god investering. Jeg tror, at det at vi dyrker dannelsen og gør vores børn til kulturbærere – det koster nogle penge og det er måske ikke noget, man lige kan måle eller se i et regnskab, men det er nødvendigt for, at vi har et samfund, der fungerer ordentligt. Vi vil så gerne have mere innovation, men det gør vi jo ikke ved kun at måle på fagfaglighed."

Far, 53 år.

FORÆLDRENES MOTIVATION FOR AT SENDE DERES
BARN PÅ EFTERSKOLE

”Jeg har haft kræft for et par år siden, og det tog hårdt på vores ældste datter. Efterskolen var en mulighed for hende til at komme lidt væk og få lov til at være ung igen.”

Mor, 51 år.

”Vores søn følte sig meget udenfor i folkeskolen, fordi han ikke gik op i fodbold. Efterskolen gav ham mulighed for at være sammen med andre, der deler hans interesse for teknologi.”

Mor, 44 år.

”Vores datter var slet ikke klar til at skulle videre i gymnasiet efter 9. klasse. Hun var voldsomt genert og tilbageholdende. Det var en stor hæmsko for hende. Så jeg pressede meget på med efterskolen, da det hjalp mig. Jeg var lige så genert som min datter, inden jeg selv var på efterskole.”

Mor, 39 år.

”Vores datter var godt med fagligt, så det var ikke så meget det, vi lagde vægt på. Vi lagde vægt på, at hun skulle have muligheden for at få et år, hvor hun kunne fordybe sig og dygtiggøre sig inden for et område, som hun finder interessant. Vi gjorde meget ud af at sige, at det ikke var et fri-år, men et år, hvor hun kunne fokusere på andre ting end lige matematik og dansk.”

Far, 43 år.

”Vores datter er en rigtig 12-tals pige. Hun havde brug for et år, hvor hun kunne have fokus på andet end skole og karakterer – det betyder, at hun nu er mere klar til at gøre en ekstra indsats på HF. Det har været så sundt for hende med et år, hvor hun har kunne sætte sine faglige ambitioner lidt ned og fokusere på andre ting”.

Mor, 51 år.

”Han havde ikke som sådan nogle udfordringer, som han havde behov for at udvikle. Han klarede sig godt i skolen og havde mange venner. Så vores forhåbninger var egentlig mest, at han bare skulle have sig en oplevelse for livet og lige få lov til at pleje sine fritidsinteresser inden 3 hårde år på gymnasiet. Vi tror og kan mærke, at det har gjort ham mere uddannelsesparat.”

Mor, 47 år.

Overvejelserne omkring valg af efterskole koncentrerer omkring den faglige og etiske profil samt størrelse og afstand til hjemmet

”Skolen skulle have en kristen baggrund og skulle også helst være relativt lille, da vores søn var en meget genert dreng, så vi tænkte, det var bedst med en skole der ikke var for stor.”

Mor, 46 år

”Det skal være et stykke væk, sådan at de ikke lige kan smutte hjem – men være indenfor 1.5 times køreafstand, sådan at vi kan nå dem relativt nemt, hvis de skulle blive syge samt undgå betalingsbro.

Der skal også være fornuftige rammer mht. alkohol og rygning, gerne forbud, og skolen må ikke være af religiøs karakter, da dette ikke passer til vores mindset.”

Far, 49 år.

FORÆLDRENES OVERVEJELSER OMKRING VALG AF EFTERSKOLE

Overordnet var det vigtigt for forældrene, at efterskolen havde klare værdinormer, regelsæt og rammer, som matchede deres egne. Det kunne være i forhold til alkohol, rygning, eller ideologiske grundprincipper.

Forældrene havde forskellige kriterier til valg af efterskole særligt på profil, størrelse og afstand.

- Mht. valg af profil søgte en del forældre mulighed for særlig faglig fordybelse inden for deres barns interessefelt såsom fodbold, gymnastik, gastronomi mv. Herudover var skolens værdigrundlag essentielt. For nogle var det fx vigtigt med en grundtvigiansk eller indremissionsk profil, mens det for andre omvendt var vigtigt, at skolen netop ikke havde en indremissionsk profil.
- Forældrenes overvejelser omkring afstand imellem hjem og efterskole spændte bredt. Nogle havde kriterier for, at det ikke måtte være længere end en time eller 1.5 times kørsel væk, da de ønskede mulighed for at kunne træde til, hvis barnet eksempelvis blev syg. Hos andre måtte der gerne være lidt længere distance for at fremme den unges oplevelse af at være i nogle helt andre rammer.
- Flere nævner, at elevtallet også havde betydning for valg af efterskole. Nogle foretrækker efterskoler, hvor elevtallet ikke er for højt, da det opleves at give øget tryghed og i nogle tilfælde også et bedre sammenhold. Andre foretrækker omvendt, at elevtallet er højt, da det giver mulighed for flere nye bekendtskaber og mere mangfoldighed.

Den unge vælger selv efterskole - indenfor de rammer som er fastsat af forældrene

“Vi satte nogle kriterier og lod vores barn vælge indenfor disse.”

Mor, 46 år.

”Vi forslog og anbefalede vores barn en bestemt skole, men det var op til hende/ham at tage den endelige beslutning. Så længe at den befandt sig inden for de rammer som vi havde sat.”

Mor, 52 år.

VALG AF EFTERSKOLE

Overordnet får de unge nogle anbefalinger eller muligheder fra deres forældre, men de får i sidste ende lov til selv at tage valget i forhold til, hvilken skole de ønsker at gå på - indenfor forældrenes rammesætning.

- En stor del af forældrene fortæller, at de benyttede efterskole.dk til at orientere sig om, hvilken efterskole de skulle vælge. Dertil har de benyttet besøgsdage mm. til at tage beslutningen om, hvilken efterskole som de ønskede at benytte, også selvom de måske allerede havde en favorit.
- Flere valgte også efterskole efter, hvor familie og bekendte havde gået, hvis de derigennem havde hørt positivt om skolen.

”Vi prøvede at holde os neutrale i forhold til valg af efterskole og give vores datter mulighed for at vælge – ved at komme på besøg og mærke dem. Vores fokus var, at der skulle være de fag, hun vil have, og at der er rummelighed, samt at den ikke er for lille, så der er mulighed for mange forskellige bekendtskaber.”

Far, 43 år.

10. klasse på efterskole er helt unikt. Der findes ikke et lignende alternativ

”Efterskolen er et godt afbræk i forhold til det videre uddannelsesforløb. Det er meget modnende. Man får lov til at prøve nogle nye sider af sig selv, i vores datters tilfælde musik, som hun ikke på samme måde har fået mulighed for at udfolde i folkeskolen.”

Far, 53 år

”Det er livsduelighed i det hele taget. Efterskolen gør, at man bliver bedre i stand til at tage hånd om sit eget liv.”

Mor, 44 år.

10. KLASSETRIN PÅ EFTERSKOLE GIVER NOGET HELT SÆRLIGT

For langs størstedelen af forældrene var det et bevist valg, at deres barn skulle på efterskole i 10. klasse og ikke 9. klasse.

- 10. klasse bliver opfattet som et **vigtigt**, men også anderledes skoleår. Det er et år, der giver mulighed for at modne og berige den unge til den videre færd i livet.
- Holdningen er generelt, at hvis den unge skal have det optimale ud af opholdet og kunne nyde det i fulde drag, så skal det være i 10. klasse, hvor der ikke er så meget fokus på det faglige.
- Det opleves, at der på 9. klassetrin er meget fokus på at komme godt igennem afgangseksamen og derfor ikke er så meget plads til det frirum og den dannelse, som efterskolen har potentiale til at give.
- En stor del af forældrene påpeger, at den mulighed der ligger i at kunne sende sit barn på efterskole i 10. klasse er helt unik. Der findes ikke et lignende alternativ, og et efterskoleophold i 9. klasse vil ikke kunne erstatte det, et år i 10. klasse giver.
- De enkelte forældre, der havde deres barn afsted i både 9. og 10. klasse beskriver ligeledes, hvordan deres barns udvikling blev særlig markant i 10. klasse. Forældrene begrundede dette med, at 10. klasse på efterskole netop giver plads til personlig udfoldelse på en anden måde end 9. klasse.

5. OPLEVELSEN AF SELVE OPHOLDET

Efterskolen er et sted, hvor de unge bliver prøvet af på mange parametre. Her kan de udvikle sig og dumme sig – i trygge rammer

”Vores datter har fået en masse nye venner, hver eneste weekend er der et arrangement. Hun er så glad og har fået en masse redskaber til at begå sig socialt. Vi er overbeviste om, at hun derfor nu trives langt bedre på gymnasiet, end at hun ville have gjort uden et efterskoleophold.”

Far, 49 år.

”Når han selv fortæller om opholdet så er han jo næsten i en anden verden, en form for ekstase”.

Mor, 47 år.

FORÆLDRENES OPLEVELSE AF DERES BARNES EFTERSKOLEOPHOLD

Samtlige forældre fortæller, at deres børn overordnet var eller er glade for deres efterskoleophold. Hvor nogle af de unge lynhurtigt faldt til og trivedes fra starten, var der andre, der lige havde behov for lidt tilvænnning, og fandt især den første tid lidt svær og udfordrende.

- De unge, der af natur er ekstroverte og vant til at have et stort socialt netværk er generelt også dem, som trives helt fra starten. De elever, som er eller var mere generte eller indelukkede havde typisk udfordringer i starten med at falde til, da de lige skulle vænne sig til at være omgivet af så mange mennesker hele tiden. De unge, som havde haft det svært hjemme pga. sygdom, skilsmisse eller andet, havde også oftere lige en tilvænningsperiode inden de faldt til.
- En stor del af forældrene oplever, at den enkelte efterskole var enormt god til at tage hånd om de udfordringer, der var både i starten, men også undervejs. Efterskolen opleves at have et helt særligt overskud til at være opmærksom på den enkelte elevs trivsel. Der bliver taget hånd om den unge, når der opstår udfordringer, og opmærksomheden holdes fast til problemet er løst.
- Mange oplever desuden, at de udfordringer der uundgåeligt vil opstå i løbet af et efterskoleår, er med til underbygge den personlige udvikling eleverne gennemgår, da de herigennem kommer ud for at skulle håndtere nogle uvante og til tider svære situationer, men i trygge rammer. Fællesskabet og de nye udfordringer er af en enorm værdi. De unge får nye venner, nye redskaber til sociale relationer og bliver styrket i at kaste sig ud i nye faglige udfordringer.

FORTÆLLINGER

”Der var en uheldig episode under opholdet. De må ikke drikke på skolen og vores datter blev taget i at drikke. Skolen bad vores datter om selv at ringe og fortælle os det. Vi var selvfølgelig rigtig skuffede over vores datter, men meget positive over måden skolen håndterede det på. Eleverne skulle sige undskyld til de andre for at have brudt reglerne, og de skulle argumentere for, hvordan de havde tænkt sig at rette op på den brudte tillid. Det har været en lærerig proces - det var pinligt for hende. Men det er et godt sted at prøve at komme ud i sådan nogle situationer, da man stadig er i trygge omgivelser.

Godt, at skolen lod det være op til eleverne selv at gøre noget for at rettet op på situationen.”

Mor, 44 år.

”Min søn var genert, ret indelukket og blev betragtet som en nørd i folkeskolen. Han trivedes ikke i sin folkeskole, som var fodboldorienteret.

På efterskolen fik han et fagligt fællesskab. Her fik han støtte til at udfolde sine styrker og fandt kammeratskab i den sammenhæng. Han er blevet modigere og mere initiativrig, han har bl.a. taget initiativ til at få startet et ny fag op på efterskolen. Det er tydeligt, at han hviler mere i sig selv nu. Han er et stort smil hver gang kan komme hjem fra efterskolen.”

Far, 48 år.

”Hun havde det faktisk rigtig svært i perioder, men endte med at blive rigtig glad. Men skolen var opmærksom på det og sørgede for, at hun fik noget hjælp. Her blev det ret tydeligt, at hun har gået med en masse, fra da jeg var syg af kræft, som hun først på efterskolen fik mulighed for at få bearbejdet.”

Mor, 51 år.

Efterskolens lærere opleves som særligt engagerede både i forhold til at styrke den enkelte elev fagligt og personligt

LÆRERNE GØR EN FORSKEL

Efterskolelærerne nævnes af en stor del af forældrene som noget særligt godt ved efterskole. Lærerne opleves som yderst passionerede og engagerede. De involverer sig både i den faglige indlæring samt i deres elevers personlige udvikling og trivsel.

- Oplevelsen er, at efterskolelærere har mulighed for at interagere med eleverne på en anden måde end folkeskolelærere har, fordi de er sammen med eleverne om andre ting end kun de faglige.
- Efterskolelærerne giver eleverne redskaber til at håndtere sociale relationer og konfliktløsning samtidig med, at de har fokus på at udvikle den enkeltes elevs stærke og svage sider, både fagligt og personligt. Det er medvirkende til, at eleverne kommer hjem med mere selvtillid, tør mere og er mere konstruktive i forhold til dialog og tilgang til livet.

"I folkeskolen er der ikke på samme måde tid og ressourcer til at fokusere på de sociale og personlige kompetencer, det er der på efterskole."

Mor, 39 år.

- Forældrene oplever også, at lærerne på efterskolen har en særlig udstråling af, at de kan lide deres job. Det skaber en helt speciel gejst, som smitter af på eleverne ved at give dem ekstra drive og inspiration.

"De får lidt mindre røv-i-sædet undervisning og får nye muligheder for at læse på en anden måde."

Mor, 46 år.

"Lærerne gør en kæmpe forskel. Lærerne er ikke bare en lærer – de er på skolen, fordi de virkelig brænder for det og de giver sig tid til at sikre læring for den enkelte. Der er overskud og tid til den enkelte, modsat hvad de oplever der er i folkeskolen. Lærerne formår både at være undervisere, men også at møde eleverne i øjenhøjde, når der er aktiviteter uden for det boglige."

Mor, 39 år.

"Jeg oplever, at lærerne på efterskolen føler et større ansvar for eleverne end folkeskolelærere har. De kender også børnene bedre, fordi de ser dem uden for skoletiden. Det giver en anden relation, som smitter positivt af på motivationen i timerne."

Mor, 44 år.

6.FORÆLDRENE'S OPLEVEDE EFFEKT OG VÆRDI AF
EFTERSKOLEOPHOLDET

Efterskole i 10. er givende både fagligt, personligt og socialt. Den giver rum til faglig fordybelse og udvikler eleverne - særligt personligt og socialt

"Hun er vokset 20 cm, har fået rygrad"

Far, 49 år.

"Hun er blevet mere uddannelsesparat efter opholdet. Hun var lidt træt af skolen efter 9. klasse. Nu glæder hun sig til gymnasiet."

Far, 53 år.

"Når jeg sammenligner med min anden søn, der ikke ønskede at komme på efterskole, så kan jeg tydeligt se, at min søn som har været på efterskole, har fået langt flere værktøjer til eks. at tage beslutninger og holde sig til dem. Til at mærke efter og kigge ind og tage en beslutning derfra."

Mor, 47 år.

EFTERSKOLEN ER GIVENDE SOCIALT, FAGLIGT OG PERSONLIGT

Forældrene har generelt har en oplevelse af, at deres barn står stærkere både fagligt, socialt og personligt efter efterskoleopholdet.

- Overordnet udtrykker forældrene, at de oplever, at kombinationen af det faglige, sociale og personlige er essentielt for deres barns fremtidige uddannelse og plads på arbejdsmarkedet.
- Mens flere nævner, at samme faglighed muligvis kunne være opnået i folkeskolen eller ved at gå direkte i gymnasiet, nævnes det omvendt, at barnet ikke tilnærmelsesvis ville have opnået samme sociale og personlige udvikling, hvis det ikke havde været for efterskolen.
- Efterskolen får ros for de mange forskellige ansvar, som eleverne inviteres til at tage som udfordrer eleverne på forskellige parametre og øger deres erfaring med forskellige typer opgaver og relationer.
- Forældrene er af den opfattelse, at et efterskoleophold i særligt 10. klasse har givet det ekstra lag, som kan gøre hele forskellen for deres barn både på kort og lang sigt både i forhold til uddannelsesparathed, men også i forhold til generel trivsel og velbefindende.
- Generelt oplever forældrene, at deres barn har fået flere redskaber til at begå sig.

"Jeg tror, at hun vil have nemmere ved at stå imod modgang nu. Hun er blevet bedre til at forstå, at i morgen så står solen op igen og der er en ny dag og tingene kan godt fungere, selvom alting ikke er optimalt."

Far, 43 år.

"Hun har fagligt rykket sig så meget inden for musikken, og hun er nu blevet afklaret med, at hun skal på et gymnasium med en musisk profil."

Far, 53 år.

"Vores datter er blevet bedre til at kommunikere og tør nu stille sig op og holde fx. foredrag. Det havde hun aldrig turdet før."

Far, 49 år.

"Hun har lært en masse om at begå sig i et fælleskab, at arbejde sammen i en gruppe – eks. at man ikke tager på vinterferie, når de andre arbejder med at forberede koncerten."

Mor, 52 år.

"Hun er blevet langt bedre til at til at rumme problemstillinger og konflikter. Nu konfrontere hun dem og går til dem skridt for skridt – i stedet for bare at gå."

Far, 49 år.

"Han er gået fra at være en usikker dreng til at være en selubevist og sikker ung mand."

Far, 48 år.

"Nu tør han stille sig op i timerne og sige sin mening."

Far, 53 år.

"Vores søn er blevet mere tolerant og har fået forståelse af at menneske har forskellige udgangspunkter."

Mor, 44 år.

"Hun har fået langt flere redskaber til at begå sig socialt, til at sige hvad hun mener og til at sige til- og fra på en respektfuld måde."

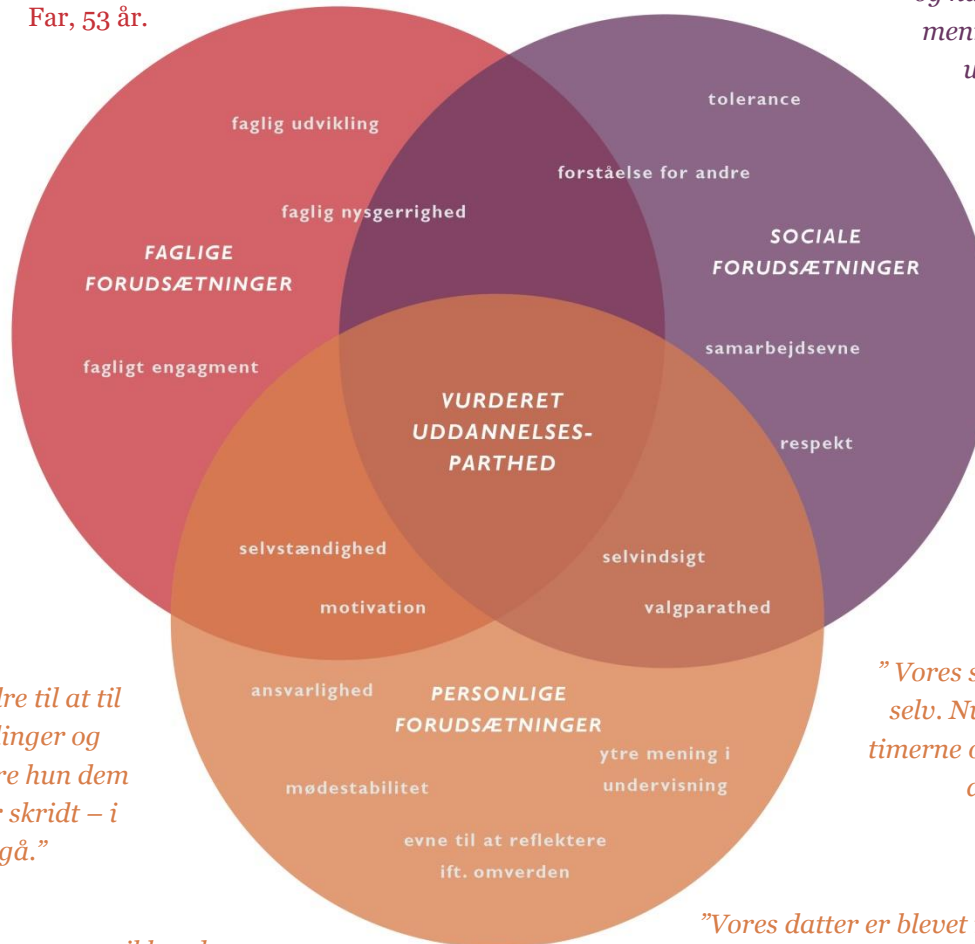
Far, 49 år.

"Vores søn har lært at turde være sig selv. Nu tør han række hånden op i timerne og sige noget. Han er begyndt at føle sig accepteret."

Mor, 44 år.

"Vores datter er blevet mere ansvarlig og selvstændig. Nu kan hun selv finde vej, vaske sit tøj og har fået sine egne meninger om alt muligt – også om politik."

Mor, 46 år.

Forældrene oplever, at deres barn er blevet mere selvstændig, moden, reflekteret og generelt hviler mere i sig selv

”Jeg har nok altid på min datter vegne ønsket, at hun havde en bredere vennegruppe, og den holdning, har jeg nok ubevidst presset ned over min datter. Men det er som om, at hun har fundet sig selv på efterskolen. Det er i hvert fald blevet meget tydeligt for mig, og også for hende selv. Vi har talt om det, at hun hviler rigtigt meget i sit eget selskab og faktisk har det bedst med at have få tætte venner i stedet for en masse perifere venner. I stedet for en masse venner fandt hun én god veninde og fik også en kæreste, som hun stadig er sammen med i dag.”

Mor, 51 år.

PERSONLIG UDVIKLING

Generelt beskriver forældrene, hvordan deres barn har taget et stort spring i forhold til personlig udvikling under efterskoleopholdet.

I forhold til den personlige udvikling, nævner samtlige af forældrene, at deres barn som led i efterskoleopholdet er blevet mere selvstændig, moden, reflekteret, og generelt hviler mere i sig selv, tør sige mere og stå ved sine værdier og holdninger.

- **Hviler mere i sig selv:** En del forældre påpeger, at de oplever, at deres barn på efterskolen i høj grad har fundet ud af ‘hvem er jeg’. Det miljø, der er på en efterskole udfordrer eleverne til at finde frem til bl.a., hvor deres grænser går, hvilke behov de har, og ikke mindst hvad man tror på som menneske, samt hvilke værdier man tillægger som vigtige.

”Vores søn har tidligere været lidt flov over at sige til andre, at han er religiøs. Det er han ikke længere. Nu lægger han slet ikke skjul på, hvad han tror på, og hvad han ikke tror på.”

Far, 48 år.

- **Mere reflekteret:** Flere fortæller også, hvordan de oplever, at deres barn er blevet langt mere reflekteret i forhold til deres omgivelser og samfundet generelt. De har opnået større selvindsigt og har også en bedre forståelse af eks. forældrenes rammesætning efterfølgende.

”Hun er blevet meget bedre til at rumme, når jeg sætter en grænse – før kunne hun finde på at bare smække med døren og gå. Nu bliver hun og afkræver mig i stedet argumenter for min grænsesætning, lytter til mig og bliver i samværet.”

Far, 49 år.

Efter opholdet er de unge bedre til at klare sig selv

"Før var hun den stille tilbagetrukne, som bare gik med hvad de andre gjorde. Nu siger hun til og fra og har en holdning - også politisk. Nu er hun pludselig den, som får hovedrollen i stykkerne på efterskolen"

Mor, 46 år.

"Han er blevet mere ansvarsbevidst og tænker mere over sagerne, er mere voksen og mere selvstændig."

Far, 50 år.

PERSONLIG UDVIKLING

- **Mere selvstændig og ansvarsfuld:** Generelt oplever forældrene, at deres barn er blevet mere selvstændig og ansvarlig af at være på efterskole. Denne øgede selvstændighed og ansvarlighed kommer til udtryk i både små hverdagsting, men også generelt i den adfærd, som udvises. Nogle af de eksempler der nævnes er bl.a., at den unge nu selv tager initiativ til at eks. vaske deres eget tøj, lave mad, være økonomisk ansvarlige og til selv at finde ud af, hvordan de kommer fra a til b.

"Hun er blevet mere økonomisk ansvarlig, vasker selv sit tøj og kan sagtens selv finde vej til en lille by i Jylland, hvis hun skal besøge nogen der."

Mor, 46 år.

- Herudover oplever flere også, at deres barn generelt tænker mere over tingene og er blevet mere hensynsfuld og opmærksom på sine omgivers ve og vel.

"Et eksempel er, at vores datter er begyndt jævnligt at ringe til sin bedstemor bare for at høre, hvordan hun har det. Det tænkte hun aldrig på at gøre tidligere."

Far, 53 år.

- Enkelte påpeger også med et glimt i øjet, at deres barn er blevet så selvstændig, at forældrene ikke længere på samme måde kan diktere over for den unge, hvad han/hun skal eller ikke skal.

Jeg havde bedt min datter om at gøre rent på sit værelse, inden vi fik gæster om aftenen. Ved middagstid sagde jeg, at nu skulle hun altså få det gjort. Til det svarede hun, at hun nok skulle gøre det som lovet inden gæsterne kom, men at jeg ikke skulle bestemme hvornår."

Mor, 46 år.

Efterskolen er fællesskab og udvikling af nye sociale kompetencer og venskaber

”Efter vores skilsmisse havde hun behov for at komme lidt væk og få nye rammer. Det var svært i starten, og hun kom ikke godt ud af det med sin værelsekammerat, men lærerne var gode til at give hende redskaber til at håndtere den sociale konflikt. Datteren havde venner i forvejen, men har fået flere venner. Tætte – for livet.”

Mor, 52 år.

SOCIALE UDVIKLING

I forhold til den sociale udvikling oplever forældrene, at deres børn har fået langt flere redskaber til at håndtere sociale relationer. Både i forhold til venskaber, samarbejds- og læringsprocesser, konflikter, samt samvær i familien. De har lært at indgå i et fællesskab og omgås andre mennesker, der er forskellige fra dem selv. Derudover har de fået et stort nyt socialt netværk og flere har fået nye og tætte venskaber.

- **Øget tolerance:** En stor del af forældrene nævner, at deres barn er blevet meget mere tolerant over for folk, der er anderledes end dem selv – De har lært, at man godt kan have respekt for hinanden og samarbejde, selvom man er forskellige.
- **Medansvar:** Fællesskabet, samt de mange nye typer fælles sociale ansvar og opgaver på efterskolen øger børnenes samarbejdsevne samt respekt og forståelse for medansvar inden for fælles opgaver. Flere forældre nævner, at deres barn har fået (flere) redskaber til at håndtere sociale relationer og samarbejdssituationer, inkl. konflikter.
- **Tætte relationer:** Mange nævner desuden, at deres barn har fået nye tætte venskaber og et stort socialt netværk. Flere nævner også, at deres barn, som før var genert eller indelukket, nu er blevet meget modigere socialt og også tør snakke med det modsatte køn. En del har desuden fået deres første kæreste på efterskolen.

”Jeg kan mærke forskel på de venskaber, hun har fået der. De kender hinanden utroligt godt på både godt og ondt. Der kommer lige et niveau ekstra på.

Nu har hun en, som hun altid kan ringe til.”

Mor, 46 år.

Efterskolen er faglig udvikling – på mange parametre

”Han var fint med fagligt i folkeskolen, så det skulle bare holdes ved lige på efterskolen - han skulle styrkes socialt. Han meldte sig i koret, han melde sig til at være gangformand, samt var med i elevrådsforeningen. Han fik prøvet en masse ting af, voksede helt vildt og blev SÅ selvstændig af det.”
Mor, 47 år.

”Vores datter har udviklet sig helt enorm inden for musik. Hun har nu meldt sig ind på Sankt Annæ Gymnasium, hvor hun skal gå med flere fra sin efterskole. Her har hun mulighed for fortsat at dyrke musikken.”
Mor, 44 år.

FAGLIG UDVIKLING

Mens den personlige og sociale udvikling er meget tydelig for forældrene, så har de ikke helt den samme opmærksomhed på og fornemmelse af deres barns faglige udvikling inden for især de boglige fag. Dette hænger især sammen med, at efterskoleopholdet for flere ikke var med fokus på den fagfaglige udvikling.

- Enkelte som havde meget fagligt stærke børn, havde specifikt opfordret deres barn til at slække lidt på det fagfaglige, tage en lille pause og bare være nysgerrig og udforske nye oplevelser.
- Forældrene er imidlertid ikke i tvivl om, at deres barn også fagligt har udviklet sig og står stærkere i deres videre uddannelsesforløb efter at have været på efterskole.
- Den faglige udvikling, som forældrene refererer til går især på udvikling inden for et interessefelt, øget faglig refleksion, bedre kommunikative færdigheder og større faglig nysgerrighed og arrangement.
- **Stor faglig udvikling inden for interessefag:** For en stor del af forældrene går den faglige udvikling især på de interessefag, deres barn har haft inden for fx. kunst, musik, fodbold mv. Her nævner en stor del af forældrene, at deres barn i løbet af efterskoleopholdet har gennemgået en enorm faglig udvikling. For flere har det betydet, at barnet nu har valgt en videregående uddannelse med mulighed for at dyrke deres interesse, ligesom flere har fået øjnene op for nye talenter og karriereveje.

”Vores søn har altid følt han var dårlig til sport, men på efterskolen blev han præsenteret for ultimate, som det så har vist sig, at han bare er virkelig god til. Det har været en kæmpe sejr for ham at opleve, at han er god til noget sport. Han er nu ved at oprette et hold her i området.”

Mor, 46 år.

Efterskolen er faglig udvikling – på mange parametre

”Min søn, som gik på håndboldlinje, fik også prøvet at performe og spille musik på scene under efterskoleopholdet, samt fik lov at spille til morgensamling. Det var han stolt af. Nu fik han hovedrollen på gymnasiet på den årlige musical. Efter efterskolen er han blevet modigere, derfor turde han melde sig til det.”
Mor, 47 år.

FAGLIG UDVIKLING

- **Styrket fagligt:** Selvom den fagfaglige udvikling ikke var i fokus hos en stor del af forældrene, så angiver ingen, at deres barns fagniveau i de boglige fag er forringet af efterskoleopholdet. Tværtimod oplever flere, at deres barns karakterer er forbedret. Særligt dem, som havde faglige udfordringer inden for et eller flere fag, er blevet styrket på dette område under efterskoleopholdet. Som forklaring på dette nævnes bl.a., at lærerne er meget opmærksomme og har overskud til at styrke den enkelte elev. Lærerne på efterskolen opleves at være særligt gode til at sætte sig ind i barnets behov, ligesom de er gode til, fordi de kender eleverne så godt, at belyse fagstoffet på flere forskellige måder – indtil eleven forstår det.

”Efterskolelærerne var meget bedre til at få min datter til at forstå stoffet. Hun fortalte mig, at hvis hun ikke forstod det, så blev de ved med at finde nye måder at forklare det på, indtil hun forstod det.”

Mor, 46 år.

- Dertil opleves der at være bedre mulighed for assistance med lektiehjælp, når man har brug for det, da man bor på skolen, hvor der er lærere til rådighed en stor del af døgnet. Flere nævner også, at de har en oplevelse af, at eleverne er rigtig gode til at sparre med hinanden på efterskolen. Det tætte fællesskab, der er på en efterskole gør, at det ikke er pinligt at spørge om hjælp, men velanset at hjælpe hinanden.

”I folkeskolen turde vores datter aldrig spørge lærerne eller klassekammeraterne om hjælp. Hun var bange for at føle sig dum. På efterskolen er der en helt anden kultur. Hun føler sig accepteret, og så er det ikke så pinligt at bede om hjælp.”

Mor, 39 år.

Efterskolen udvikler det hele menneske og de sociale- og personlige kompetencer, som kræves af fagpersonen i dag

”De børn, som kun har gået i almindelig folkeskole, skal nok klare sig fagligt, men efterskolerne har langt mere at tilbyde med hensyn til personlig udvikling og socialt samvær.”

Mor, 52 år.

”Vores søn blev set som en nørd i folkeskolen, var indelukket og havde ikke mange venner. På efterskolen fandt han et fagligt fælleskab og tager initiativ i forhold til, hvad han brænder for.”

Far, 48 år.

FAGLIG UDVIKLING

- **Øget udfordringsniveau:** De enkelte efterskoler roses for at være gode til hele tiden at udfordre eleverne fagligt, der hvor de er. Flere fortæller eksempelvis, hvordan deres barn inden for fag, hvor de var fagligt stærke, blev udfordret ved at få ekstra opgaver som lærerassistent eller projektleder for større skoleprojekter, og herigennem opnåede mere faglig selvtilid.
- **Nysgerrighed, mod og engagement:** Det bliver nævnt af flere, at deres barn er blevet mere nysgerrig og engageret, både i forhold til samfundet og til selv at finde den viden, som de har behov for. Gennemgående er det, at børnene omtales som mere modige til at stille sig foran med deres sag, såsom eksempelvis at holde foredrag, spille hovedrollen i et stykke, melde sig ind i et ungdomsparti mv. Det nævnes endnu engang, at det især er fællesskabet og skolens engagement, der smitter af på eleverne og engagerer disse til at værdsætte ny læring og til at være nysgerrige på at udfordre sig selv på nye måder.
- **Kommunikative færdigheder:** Flere nævner, at deres barn kommunikerer og reagerer på en ny måde efter opholdet. Den unge er blevet i bedre stand til at sikre at egne behov bliver indfriet kommunikativt på en konstruktiv måde. Mange nævner, at deres barn har fået redskaber til at kommunikere mere konstruktivt i lærings-, samarbejdes- og konfliktsituationer.
- **Faglig refleksion:** Mange nævner, at de nu kan have helt nye typer diskussioner med deres barn, og at barnet er mere reflekteret og udforskende i deres kommunikation. Et par forældre fortæller også, at deres barn er kommet og fortalt dem, at de oplever at have lettere ved nogle ting i gymnasiet, fordi de har været på efterskole. Her nævnes både i forhold til faglighed, men også i forhold til samarbejdsevne.

Den personlige og sociale udvikling er nødvendig for barnets fagfaglighed på nutidens uddannelse- og arbejdsmarked

Fremdriftsreformen tilslutter jeg mig ikke. Det er et problem, at man har fokus på mål i stedet for på proces.”

Mor, 52 år.

“Hun er blevet mere uddannelsesparat efter opholdet. Hun var lidt træt af skole efter 9. klasse. Nu glæder hun sig til gymnasiet.”

Far, 53 år.

”Jeg er overbevist om, at et efterskoleophold giver bedre chance for at gennemføre en uddannelse. Den livsduelighed, man får fra en efterskole gør, at man er bedre i stand til at tilrettelægge og tage hånd om sit eget liv plus det sociale. Man får en masse sociale kompetencer.”

Mor, 44 år.

UDDANNELSESPARATHED

Der er for forældrene ingen tvivl om, at efterskoleopholdet har fremmet deres barns uddannelsesparathed. Generelt er forældrene af den opfattelse, at den sociale og personlige udvikling er mindst lige så vigtig som den faglige, når man taler om uddannelsesparathed. En stor del af forældrene påpeger i den forbindelse, at den store sociale og personlige udvikling deres barn har gennemgået, vil betyde, at de kommer til at have lettere ved at klare sig i deres videre uddannelsesforløb.

- **Øget valgparathed:** De unge, som allerede var afklaret med, hvad de skulle efter efterskoleopholdet, inden de tog af sted, opleves af forældrene at være blevet styrket i det valg. De, der ikke var afklaret inden efterskoleopholdet, var ligeledes blevet det.

”På efterskolen er der plads til at fordybe sig og udforske samt blive udfordret for sjov og på helt nye parametre. Fokus skulle ikke være afgangseksamen, hun skulle have mulighed for at lære sig selv at kende uden pres på i forhold til fremtiden. Der har været mange forskellige fremtidsscenarier på banen, men nu er hun afklaret og er kommet ind på det studie, som hun har valgt.” Far, 49 år.

- **Øget Motivation og mange nye kompetencer og erfaring:** Undersøgelsen viser, at efterskoleopholdet resulterer, i at de unge opnår mere generel samfundsviden og -interesse. At de unge er mere fagligt reflekterede og motiverede til at lære nyt. De har fået en masse nye redskaber og øget motivation til nye udfordringer. I forhold til kommunikation, samarbejdsprocesser, samt praktiske erfaringer med at assistere undervisning, projektlede en opgave, eller have køkkentjansen i et køkken som er ansvarlig for mad til 180 personer.

**Efterskolen hjælper
forældrene til at give slip
og stole på, at deres barn
kan klare sig selv**

”Pludselig skulle jeg grave dybt, når jeg skulle sætte grænser for mine børn, for de ville have argumenter. Vi skal tænke os mere om, men dette giver god dialog og nye diskussioner i hjemmet. Vores børn tager livet med oprejst pande nu.”
Far, 49 år.

EFTERSKOLEN ER OGSÅ EN UDVIKLINGSPROCES FOR FORÆLDRENE
Flere forældre udtrykker, at de også selv har lært en del af at have deres barn på efterskole. Både i forhold til at forberede sig til, at børnene en dag skal flytte hjemmefra, men også i forhold til dialog med og relationen til deres barn.

- Dialogen med deres barn opleves oftest som udvidet til flere emner, også til politik. De kan samtale mere, og der kommer flere interessante diskussioner efter opholdet. Flere forældre føler sig positivt udfordret. Deres barn giver mere reflekteret modstand, og dette kræver gennemtænkte refleksioner og ny omtanke fra forældrene.
- Overordnet hjælper opholdet forældrene til at opleve at kunne stole på, at deres barn er mere parat til at kunne klare sig selv. Effekten er yderligere, at de får øvelse i at give slip på børnene, velvidende at de befinder sig et sted med trygge rammer og med påvirkning og rådgivning, som de stoler på er konstruktiv.

”Som forældre har vi lært mange ting, eks. at kunne give slip. Det har været godt for os at vide, at ungerne var væk på et trygt sted, hvor der blev taget sig af dem. Det tog lige 1-1.5 måned at give mere slip. Derefter følte det som en god forberedelse til at børnene jo også flytter hjemmefra.”

Far, 46 år.

”Det, at hun får prøvet nogle ting og får nogle sejre, som vi ikke har kunnet præsentere hende for, det har stor værdi og vi ser, hvordan hun udvikler sig og bidrager mere til familien herhjemme nu.”

Far, 43 år.

7. METODE

DYBDEINTERVIEWS

Undersøgelsen blev lavet på baggrund af dybdeinterviews med forældre til børn, som både har færdiggjort deres efterskoleophold og børn, som er i et igangværende ophold.

Interviewene blev foretaget Face2Face, hvilket har stor betydning for de indsigter man får ved interviewet. I disse tilfælde kan konsulenten nemlig både tolke ord og kropssprog.

Da interviewene samtidigt blev afholdt i familiernes hjem, hvor respondenterne er i trygge rammer, skaber den direkte kontakt en tillid mellem interviewer og respondent, som betyder, at respondenterne åbner mere op, og indsigterne dermed bliver mere umiddelbare og ærlige.

Denne form som tillidsrelation er sværere at opnå ved f.eks. telefoninterview og fokusgrupper.

KVALITATIV METODE

Under gennemlæsningen af delrapporten er det vigtigt at holde sig for øje, at den kvalitative metode afdækker oplevelser, synspunkter og årsagssammenhænge, og at resultaterne ikke sigter mod at være kvantitativt repræsentative. Citater, som fremtræder i denne kvalitative tekstrapport, er indholdscitater, som stammer fra de udsagn, som deltagerne har formuleret i interviewsituationen. Citaterne er korrekte, både hvad angår indhold og styrke i udsagnene. Der kan være gennemført sproglige tilpasninger for at få citaterne til at fremstå klarere, mere præcise og lettere forståelige for læserne.

8. BILAG

Respondentliste
Konsulenternes kontaktinformation

FORÆLDRE	ALDER	EFTERSKOLE	BARN	SKOLEÅR
Kvinde og mand	44 og 53	Sejergårdens	Datter	10. Klasse - 17/18
Kvinde og mand	46 og 49	Gribskov	Datter	10. Klasse – 17/18
Kvinde	44	Faxehus	Søn	9. Klasse – 15/16
Kvinde og mand	39 og 47	Faxehus	Datter	10. Klasse – 16/17
Kvinde	43	Nyborg	Datter	10. Klasse – 17/18
Kvinde	52	Ollerup	Datter	10. Klasse – 17/18
Kvinde	51	DHE Skjern	Datter	10. Klasse – 15/16
Kvinde og mand	46 og 46	Vejstrup	Datter	10. Klasse - 15/16
Kvinde og mand	46 og 48	Hestlund	Søn	9. og 10. klasse 15-18
Kvinde og mand	42 og 44	Hestlund	Datter	10. Klasse – 17/18
Kvinde og mand	47 og 50	Brøruphus	Søn	10. Klasse – 15/16
Mand	43	Brøruphus	Datter	10. Klasse – 17/18

REGION	SKOLE	ELEV TAL	PROFIL	ANTAL INTERVIEWS
Sjælland	Sejergårdens Musikefterskole	53	Almen, specialiseret i musik	1
Sjælland	Gribskov Efterskole	109	Almen, pædagogisk – medier og outdoor	1
Sjælland	Faxehus Efterskole	Oplyses ikke	Almen, klima-fokus, kunst, idræt	2
Fyn	Nyborg Efterskole	150	Sport, teater, kunst og world	1
Fyn	Ollerup Efterskole	114	Almen, specialiseret i musik	1
Jylland	DHE Skjern Efterskole	180	Almen, design og håndværk	1
Fyn	Vejstrup Efterskole	242	Almen, Gymnastik	2
Midt- og Østjylland	Hestlund Efterskole	84	Almen, indre mission, kunst og musik	1
Østjylland	Brøruphus Efterskole	177	Almen, kunst, idræt, musik og teater, håndbold	2

KARINA NYHOLM

KVALITATIV SOUSCHEF

+45 77414141

kn@megafon.dk

www.megafon.dk

